

Respons

Aserbajdsjan: Internettaktivisme

Problemstilling/spørsmål:

- Hvor utbredt er Internett?
- Overvåker myndighetene internett-trafikken?
- Reagerer myndighetene på kritiske ytringer og lignende, og i tilfelle hvordan?
- Er noen sider blitt stengt av myndighetene?
- Forsøker myndighetene å regulere Internett?

Internett generelt i Aserbajdsjan

Aserbajdsjan har som uttrykt mål å bli det ledende landet i regionen innen informasjons- og kommunikasjonsteknologi. De store inntektene fra olje- og gass eksport vil ta slutt om noen tiår, og teknologi synes å være det nye satsningsområdet. Landet har et tett samarbeid med sentrale internasjonale aktører i utviklingen av ny teknologi. Det relativt avanserte nivået gir muligheter for en effektiv kommunikasjon, samtidig som det muliggjør en viss kontroll av brukerne (OpenNet Initiative 2010).

Ytringsfriheten og mediefriheten har generelt vanskelige kår i Aserbajdsjan. De tradisjonelle mediene er i stor grad stengt for fri informasjonsflyt (Freedom House 2010). International Crisis Group (2010) hevder at ungdomsaktivister kompenserer for manglende tilgang via tradisjonelle medier med å bruke sosiale medier på Internett. Men de sosiale mediene kan være vel så effektive som mange av de tradisjonelle mediene med hensyn til å nå ut til bestemte grupper på kort tid. Mange hadde dermed kanskje valgt sosiale medier som kanal selv om de hadde hatt tilgang til de tradisjonelle mediene. Ali Novruzov (2009) beskriver for eksempel hvordan grupper på Internett aktivt formidlet informasjon i saken mot de to bloggerne Emin Milli og Adnan Hajizada som ble arrestert 8. juli 2009, informasjon som ikke kom fram i andre medier. Senere ble Facebook brukt i en kampanje for å få frigitt bloggerne.

Sosiale medier kan altså være et effektivt middel for å spre informasjon og mobilisere til aksjoner og lignende. Men også myndighetene vet naturlig nok å benytte seg av nettet, hvor de kan drive sin egen form for informasjonsspredning. Regjeringsvennlige grupper engasjerer

Respons Aserbajdsjan: Internettaktivisme

seg i økende grad på nettet, i noe som nærmest kan se ut som motaksjoner til de regjeringskritiske røstene. Den statlig støttede ungdomsbevegelsen IRELI er blant dem som har forsøkt å sette dagsorden, blant annet ved å hevde at Vesten opererer med doble standarder når man kritiserer Aserbajdsjan (RFE/RL 2011g). En annen ungdomsgruppe på Facebook har en kampanje som heter ”Support for stability and development together with Ilham Aliyev” (RFE/RL 2011b).

Det finnes metoder for å spore internett-trafikk. Et kommersielt firma kan for eksempel følge med på hvilke sider innenfor et nettsted den enkelte besøker, og deretter skreddersy tilbud eller reklame rettet mot den enkelte. Med tilgang til slike trafikkdata kan myndighetene til en viss grad følge med på trafikken, registrere bruksmønstre og danne seg et bilde av brukerne.

Evgeny Morozov¹ (RFE/RL 2011a) hevder at i autoritære land som Aserbajdsjan er det myndighetene heller enn aktivistene som har mest å tjene på bruken av sosiale medier som Facebook. For gjennom å studere aktiviteten i ulike grupper kan myndighetene lett få informasjon om hvem som mener hva, og hvem som mener det samme som hvem. Mange brukere er medlemmer av flere ulike grupper. Hele sosiale nettverk, hvem som er ”venn” med hvem eller har kontakt med hvem, blir lett avslørt gjennom bruken av Facebook.

Blogging, twitring, osv. er i dag selvfølgelig kommunikasjonsformer, særlig for ungdom. Bruk av sosiale medier er midler for å nå fram med budskap. Det er neppe aktiviteten i seg selv som anses truende for regimet, men eventuelt innholdet. Sosiale medier gjør det mulig å mobilisere og rette kritikk mot myndighetene, og disse mulighetene benyttes også i praksis. Det kan synes som terskelen for å publisere kritisk stoff er lavere på nettet enn i de tradisjonelle mediene. Generelt kan det virke som sosiale medier til en viss grad fungerer som en luftkanal for sosial misnøye.

Utbredelse

Det har vært en kraftig økning de senere årene i bruken av Internett i Aserbajdsjan. Tall for hvor stor del av befolkningen som har tilgang til nettet og som bruker nettet, varierer noe fra kilde til kilde. Freedom House (2010) hevder i sin rapport *Freedom of the Press – Azerbaijan 2010* at 42 % av befolkningen bruker Internett. I Freedom House (2011) sin rapport *Freedom on the Net 2011*² sies det at i 2010 hadde 27 % av befolkningen tilgang til Internett, men at bare 12 % eide sin egen pc. Mange har tilgang til Internett på jobb, skole og internett-kafeer. Unge menn³ i byer er den gruppen som har størst tilgang (Freedom House 2011). Tall fra 2007 viser at 19 % av internettbruken foregikk på internett-kafeer, mens vel 40 % av bruken foregikk i hjemmet (OpenNet Initiative 2010).

Det er ingen formelle restriksjoner på tilgang til Internett (Grono 2011). Hvem som helst kan i prinsippet kjøpe seg tilgang. U.S. Department of State (2011) skriver at myndighetene generelt ikke legger restriksjoner på tilgangen til Internett.

¹ Morozov regnes som spesialist på bruk av ny kommunikasjonsteknologi for å fremme demokratiske verdier.

² Dette er en notatrette innført av Freedom House i år, med fokus på yttringsfrihet på Internett.

³ 55 % av internettbrukerne er mellom 16 og 24 år, og ca. 70 % av brukerne er menn (OpenNet Initiative 2010).

Selv om prisen på tilgang til Internett har sunket de senere år, regnes den fremdeles som svært høy.⁴ Det gjør at bare 5,9 % av befolkningen har et internett-abonnement, og bare 1,1 % har et bredbånds-abonnement. De aller fleste abonnenter har svært lav hastighet på sin Internett-forbindelse (Freedom House 2011).

Det er ingen formelle begrensninger på bruken av nettsteder som Facebook og Twitter. I begynnelsen av 2010 var det 105 000 registrerte Facebook-brukere, på slutten av året var det 279 000 (Freedom House 2011). En kilde fra mars 2011 hevder at tallet da var steget til 324 800 Facebook-brukere (Krikorian 2011).

Bloggeraktiviteten har økt voldsomt siden 2007. Det er nå anslagsvis 27 000 aktive bloggere. Ca. 1000 av dem skriver på engelsk, russisk eller andre ikke-aseriske språk. De fleste bloggere er unge mennesker som ofte skriver om saker og forhold som sjelden eller aldri blir tatt opp av de tradisjonelle mediene (Freedom House 2011).

Internett-tilbydere

Delta Telecom er den desidert største og viktigste ISPen (nettleverandøren) i landet. 30 andre ISPer, blant dem Bakinternet, Azeronline og Uninet, videreselger internett-tilgang til brukere. Eierskapet i Delta Telecom er, som i mange andre selskaper, uoversiktlig og lite transparent (Freedom House 2011). Det er alminnelig antatt at de viktigste selskapene enten er eid eller kontrollert av staten eller de politiske makthaverne. Internett-tjenester er i praksis under et forent statlig monopol, ifølge Institute for Reporters' Freedom and Safety (2011). Aserbajdsjan er et av verdens mest korrupte land. Det gjør det vanskelig for mindre, uavhengige selskaper å nå fram i konkurranse med de store selskapene som er kontrollert av makthaverne (OpenNet Initiative 2010). Azerfon er det eneste selskapet som har fått lisens til å tilby 3G-tjenester. Khadija Ismayilova (2011c) hevder at det er døtrene til president Ilham Aliyev som kontrollerer selskapet, noe myndighetene benekter.

Internett-tilbyderne må ifølge Freedom House (2010) ha lisens for å drive sin virksomhet, og de må ha en formell avtale med Kommunikasjonsdepartementet. Ifølge OpenNet Initiative (2010) ble lisensordningen avskaffet i 2002, men blir likevel praktisert i enkelte tilfeller.

Koordinering og selvsensur

Ungdomsaktivister bruker Facebook til å mobilisere til markeringer og aksjoner. Det betyr imidlertid ikke at enhver mobilisering er koordinert og planlagt. "Great People's Day" 11. mars 2011 ble mobilisert til via Facebook, og fikk stor oppslutning. Men oppfordringer på Facebook til andre markeringer på den tiden, blant annet på universitetet i Baku 14. mars 2011, fikk ingen oppslutning. Uzeyir Mammadli, aktivist i Nida Citizen Movement, uttalte at han ikke visste hvem som sto bak annonseringen for en ikke-eksisterende markering. Kanskje var det faktisk ingen som hadde til hensikt å avholde noen demonstrasjon 14. mars. Det viktige er, ifølge Mammadli, at ulike mobiliseringer samlet sett kan ha en positiv effekt. Aktiviteten på Facebook utmatt politiet, og folk venner seg til ideen om protestaksjoner. Det at mobiliseringene ikke er koordinert, kan således ha innslag av en bevisst strategi (Ismayilova 2011b).

⁴ OpenNet Initiative (2010) har en gjennomgang av priser, hastigheter, osv.

Offisielt er det ingen sensur i Aserbajdsjan, men journalister i de tradisjonelle mediene driver en utstrakt form for selvsensur. Aktiviteten på de sosiale mediene synes mer fri. Ungdomsaktivister, organisasjoner og bevegelser er aktive med informasjon, organisering av møter og markeringer og arrangering av ”flash mobs”. Dommene mot Hajizade og Milli i 2009 og Bakhtiyar Hajiyev og Jabbar Savalan våren 2011 kan imidlertid ha ført til en viss form for selvsensur også blant bloggere og andre internett-aktivister. International Crisis Group (2010) hevder at det implisitte budskapet i dommen mot Milli og Hajizade er at det sivile samfunnet ikke er immunt dersom det ikke utøver selvsensur.

Kontroll, overvåking og blokkering

Ifølge Freedom House (2011) er det uklart i hvilken grad myndighetene kontrollerer eller følger med på internett-trafikken. Det er alminnelig antatt at visse personer, særlig utlendinger, kjente aktivister og forretningsfolk, blir overvåket på nettet. U.S. Department of State (2011) hevder på sin side at det ikke finnes bevis for den alminnelig antatte forestillingen om at myndighetene overvåker internett-trafikken til utenlandske forretningsfolk og opposisjonsledere i Aserbajdsjan. Utrikesdepartementet (2011) skriver at Internett ikke er utsatt for samme statlige kontroll som de øvrige mediene er, og er dermed mer uavhengig av den utøvende makten enn det de andre er.

De fleste internettbrukere benytter seg av piratkopierte programmer. Uten blant annet et lisensiert antivirusprogram er det vanskelig å beskytte seg effektivt mot overvåking (Freedom House 2011). For øvrig er det ikke bare enkeltpersoner, men også NGOer, som benytter seg av piratkopiert programvare (Zeynalov 2008).

Overvåking og kontroll skjer sporadisk ved at politiet oppsøker ISP (OpenNet Initiative 2010).

Myndighetene i Aserbajdsjan driver ingen utstrakt sensur av innholdet på internett-sider (OpenNet Initiative 2010). I 2009 ble like fullt flere nettstedet som er kjent for å publisere kritisk og satirisk innhold rettet mot presidenten, blokkert for en kortere tid. I Nakitsjevan kan det se ut som restriksjonene er noe større. Her ble tilgang til opposisjonsavisene Azadliq og Bizim Yol blokkert, og også Radio Free Europe/Radio Liberty sin aserbajdsjanske side.. Hver av stengningene varte imidlertid bare noen dager. Videre ble i 2009, rett før lokalvalget, nettstedet til NGOen Election Monitoring Center blokkert. Myndighetene vedkjenner seg ikke at den har blokkert tilgang til nettsteder. Det finnes følgelig heller ingen klageinstans der det er mulig å klage på blokkering (Freedom House 2011). To nettsteder, www.eqreb.com og www.susmayaq.biz, er, ifølge Institute for Reporters' Freedom and Safety (2011), permanent stengt. Men ifølge U.S. Department of State (2011) ble www.eqreb.com stengt 8. oktober 2010 for direkte tilgang fra Aserbajdsjan. Fra utlandet var det også den dagen tilgang.

Når tilgangen til et nettsted blir blokkert ved hjelp av et filter, finnes det egne programmer som kan brukes for likevel å få tilgang til nettstedet.⁵ Generelt blir imidlertid disse programmene lite brukt i praksis. En undersøkelse utført av The OpenNet Initiative i 40 land som filtrerer deler av Internett, viste at høyst tre prosent av brukerne i disse landene benyttet

⁵ Bruk av filter for å stoppe tilgang til et nettsted, er bare effektivt innenfor landets grenser. Utenfor landets grenser vil det være mulig å få tilgang til nettstedet. For øvrig er det flere andre måter å ødelegge tilgangen til et nettsted på, for eksempel ved å ”bombardere” dem med en spesiell type trafikk.

seg av ”omgåelsesprogrammer”. Dersom myndighetene helt stenger Internett i landet, vil slike programmer ikke fungere (Roberts 2010).⁶

Reaksjoner

Det vil generelt være vanskelig å vite med sikkerhet på hvilket grunnlag myndighetene velger å slå til, og hvorfor de slår til mot enkelte, men ikke mot andre. Mange av aktivistene deltar nemlig aktivt på ulike arenaer, der bruk av sosiale medier er én av flere, dels for å spre kritisk informasjon, dels for å mobilisere. Myndighetene vil formelt sett dessuten straffe folk for helt andre ting enn internett-aktivitet, selv om det kan være innholdet i aktiviteten som vil kunne være den reelle grunnen til reaksjonen. Det kan virke som det særlig er organisatorer som kan være utsatt for represalier. Noen aktive brukere av sosiale nettverk er også medlem av ungdomsorganisasjoner og/eller politiske ungdomspartier. Igjen vil det derfor være vanskelig å vite på hvilket grunnlag myndighetene slår til mot den enkelte. Kanskje er det kombinasjonen av høy profil på nettet, aktivitet i en organisasjon og deltakelse i protestaksjoner som er den egentlige grunnen til at myndighetene reagerer. Arrestasjoner og kortere anholdelser skjer ofte i forbindelse med demonstrasjoner. Enkelte blir dømt til ubetinget fengselsstraff.

Hvorvidt kritiske ytringer på for eksempel Facebook i seg selv kan være tilstrekkelig til å bli fengslet, er vanskelig å vite. Myndighetene vil vurdere i hvert enkelt tilfelle om de vil slå til for å markere. Æreskrenkning er straffbart i Aserbajdsjan, og flere forretningsfolk og politikere har anmeldt journalister for brudd på dette regelverket. Kritikkk av presidenten og hans nærmeste fører ofte til reaksjoner. Samtidig kan det se ut som det tolereres mer på nettet enn andre steder. Det er helt klart at det publiseres mye kritikk uten at det fører til reaksjoner, i hvert fall ikke til fengselsstraff. Den enkelte må like fullt regne med å få problemer rundt jobb, bolig, studier og lignende. Også familiemedlemmer til aktivister må regne med reaksjoner. Men hvor grensa går for det som aksepteres av kritikk, er det bare myndighetene som til enhver tid vet.

I november 2009 ble bloggerne Adnan Hajizade (Adnan Hacızadə) og Emin Milli dømt til henholdsvis 2 og 2 ½ års fengsel for ”hooliganisme”. Mange mente at den egentlige grunnen var publiseringen av en satirisk video på nettet. En rekke internasjonale og nasjonale organisasjoner krevde at de måtte settes fri, men først i november 2010 ble de løslatt (RFE/RL 2010). Dette var første gang bloggere i Aserbajdsjan ble dømt til fengselsstraff.

Fram til våren 2011 var det ikke kjent at andre enn Hajizade og Milli er blitt dømt til fengselsstraff på grunn av aktivitet på Internett.

En av de mer høyprofilerte aktivistene er Bakhtiyar Hajiyev (Baxtiyar Hacıyev/Bəxtiyar Hacıyev). Han har utdanning fra USA, har jobbet for Verdensbanken og var kandidat ved parlamentsvalget i 2010. Via Facebook planla han en fredelig demonstrasjon i Baku 11. mars 2011 (Lansberg-Rodriguez 2011).

Bakhtiyar Hajiyev ble våren 2011 dømt til to års fengselsstraff. Tiltalen gikk på at han nektet å utføre den obligatoriske militærtjenesten. Selv om tjenesten er obligatorisk, er det i praksis mulig for dem med mye penger og/eller med gode kontakter å slippe tjenesten. Det forutsetter imidlertid at man ikke er i konflikt med myndighetene, noe som er tilfellet for Hajiyevs del

⁶ Selv i slike tilfeller er det mulig å få nett-tilgang over telefonnettet til tilbydere i utlandet. Det er imidlertid svært kostbart.

(Lansberg-Rodriguez 2011). 26. mai 2011 ble enkelte politiske fanger sluppet fri etter et amnesti, men Hajiyev var ikke blant disse (RFE/RL 2011h). Hajiyev uttalte før dommen ble avsagt at den ville være basert på en instruks fra politisk hold. Menneskerettighetsaktivister hevdet at saken var politisk motivert. Lærestedet i USA der Hajiyev fikk sin utdanning, opprettet en egen Facebook-gruppe, "Support Bakhtiyar!" (RFE/RL 2011e).

Jabbar Savalan er medlem av ungdomsorganisasjonen til Azerbaijan Popular Front Party og har vært aktiv i opposisjonell virksomhet. På sin Facebook-side har han kritisert regjeringen, og oppfordret til massedemonstrasjon mot regimet 2. april 2011 (Great Wrath Day) (RFE/RL 2011f). Savalan henviste til Egypt og andre land i Midtøsten og hevdet at Aserbajdsjan trengte en tilsvarende protestbølge. Dagen etter oppfordringen ble han arrestert. (Abbasov 2011b). I mai 2011 ble Savalan dømt til 2 ½ års fengselsstraff for besittelse av 0,17 gram narkotika. Menneskerettighetsaktivister hevdet at han ble dømt på grunn av sin politiske og sosiale aktivitet (RFE/RL 2011f). Savalans advokat hevdet at narkotikaen var blitt plantet på Savalan under arrestasjonen. Da advokaten fikk kontakt med Savalan to dager etter arrestasjonen, trakk Savalan tilståelsen om narkotikabesittelse, som han sa han var blitt tvunget til å komme med (Ahmedbeyli 2011). Europaparlamentet kritiserte Aserbajdsjan i en resolusjon 12. mai 2011 for økende antall angrep på det sivile samfunn, sosiale nettverksaktivister og journalister. Savalan ble ved siden av blant andre Bakhtiyar Hajiyev og Eynulla Fatullayev (Eynulla Fətullayev) spesielt nevnt i resolusjonen (Jozwiak 2011). 9. februar 2011 ble Popular Front aktivist Elchin Hasanov (Elcin Hasanov) innbrakt til politiet. Der ble han bedt om å fjerne innhold på sin Facebook-side som oppfordret til støtteaksjoner for Savalan (Krikorian 2011).

Aserbajdsjanske myndigheter har i flere tilfeller utsatt planlagte rettsaker mot Facebook-aktivister. Siktelsene frafalles ikke, men blir stående. De fungerer dermed som et pressmiddel overfor de siktede. Elnur Majidli (Elnur Məcidli) bor i Strasbourg i Frankrike. Han har i sine blogger tatt til orde for å styrte det aserbajdsjanske regimet. Han var en av organisatorene av aksjonen på Facebook som forsøkte å mobilisere til massedemonstrasjoner mot regimet 11. mars 2011 (Great People's Day), 2. april 2011 (Great Wrath Day) og 17. april 2011 (Great Union Day). Myndighetene ba Interpol om bistand til å pågripe Majidli, men han var ikke på Interpols liste over ettersøkte. 2. juni 2011 ble saken mot Majidli utsatt (RFE/RL 2011i).

Flere aserbajdsjanske aktivister har blitt innkalt til politiet og utspurt om Majidli og hans aktiviteter (RFE/RL 2011d).

Great People's Day 11. mars 2011 ble organisert av ungdomsaktivister via Facebook. I tillegg til å møte opp for å uttrykke sin misnøye med regimet, ble folk oppfordret til å bekrefte med et "klikk" på nettet at de støttet aksjonen. Markeringen var inspirert av de folkelige opprørene i Tunis, Egypt og andre arabiske land. Flere hundre aktivister i Baku fortsatte å demonstrere også 12. mars, og opposisjonsleder Isa Qambar (İsa Qəmbər) kalte det den mest kraftfulle protesten i Aserbajdsjan på flere år. Ifølge offisielle kilder ble 43 aktivister arrestert 11. mars; 23 av dem ble løslatt med en advarsel. I forkant av markeringen ble flere av organisatorene arrestert (RFE/RL 2011c), blant annet ble Bakhtiyar Hajiyev arrestert 4. mars 2011. Khadija Ismayilova (2011a) skriver at det antas at fire aktivister ble arrestert før markeringen fordi de oppfordret på Facebook til å delta i demonstrasjonen. Videre skriver hun at allerede sent 11. mars hadde minst tre aktivister fått fengselsstraff på fra fem til sju dager. Arzu Abdullayeva, lederen for Helsinki Citizens' Assembly, sa 11. mars 2011 at hun hadde sett en rapport som viste at ca 30 mennesker var blitt anholdt. Hun regnet med at de fleste ville få en bot og så bli løslatt (Abbasov 2011a). Europaparlamentet hevder i sin resolusjon av 12. mai 2011 at minst

30 mennesker ble dømt til mellom fem og åtte dager i fengsel i midten av mars 2011 for deltakelse i fredelige demonstrasjoner. For øvrig ble rundt 200 aktivister arrestert i forbindelse med demonstrasjonene 2. april 2011 (European Parliament 2011).

Ønske om større grad av kontroll

Myndighetene synes stadig å vurdere ulike tiltak for kontroll av Internett. Samtidig er det noe uklart i hvilken grad kontroll faktisk er eller blir iverksatt. I november 2010 uttalte lederen for det statlig kontrollerte presserådet at det vil begynne med å overvåke nyhetssider for å se om de er i samsvar med reglene for profesjonell journalistikk, og påse at journalistene overholder visse etiske standarder. Lederen tok også til orde for at det er nødvendig å etablere ordninger for kontroll av sosiale nettverk. Han begrunnet uttalelsen med at terrororganisasjoner misbrukte friheten (Today.Az 2010). Luke Allnutt (2010) hevder at bekjempelse av terrorisme og pornografi på nettet vil bli brukt som påskudd for å innføre kontroll.

I april 2010 tok kommunikasjonsministeren til orde for innføring av et slags lisenssystem for nettsted, særlig de som formidler nyheter, som radio- og tv-kanaler. Hensikten skulle være å stoppe ”illegal aktivitet” (Muradova 2010). Lederen for det statlige tv- og radio-rådet kom med lignende uttalelser senere i måneden. I juli samme år uttalte like fullt en annen myndighetsrepresentant at Aserbajdsjan ikke hadde noen umiddelbare planer om å innføre slike tiltak (Freedom House 2011).

Reporters Without Borders hevder i en uttalelse i mai 2010 at myndighetenes planer om en lisensordning er basert på et ønske om å bevare statens monopol på nyheter og informasjon. Lederen for det pro-opposisjonelle nyhetsbyrået Turan News Agency, Mehman Aliyev, uttalte at motivet bak lisensplanene er å hindre fri debatt og diskusjon i Aserbajdsjan. Emin Huseynov, lederen for Institute of Reporters’ Freedom and Safety, peker på at det finnes måter å omgå et lisenskrav på. Online tv-selskaper kan enkelt registrere seg i utlandet og sende aserisk- eller russiskspråklige programmer. Huseynov sier videre at dersom Aserbajdsjan innfører et lisenssystem, vil landet komme på linje med land som Kina og Cuba, land der Internett er under statlig kontroll (Muradova 2010).

Våren 2011 forelå det mer konkrete lovforslag til regulering og kontroll av Internett. Det er ventet at forslagene vil bli diskutert i parlamentet høsten 2011. Ett av forslagene innebærer at spredning av ”feilinformasjon” på nettet blir gjort straffbart (”cyber-crime”). ”Feilinformasjon” blir i lovforslaget knyttet opp mot spredning av misvisende informasjon med sikte på å skape panikk i folket. En myndighetsrepresentant brukte Wikipedia som et eksempel på farene ved ukorrekt informasjon. Wikipedia sprer falsk og partisk informasjon som diskrediterer Aserbajdsjan, ifølge myndighetspersonen (Abbasov 2011c).

Flere advokater og menneskerettighetsaktivister har gitt uttrykk for bekymring for at myndighetene vil bruke en svært vid tolkning av begrepet ”feilinformasjon”. Generelt frykter flere at en eventuell bestemmelse om ”feilinformasjon” kan føre til begrensinger i ytringsfriheten, og at bloggere og andre begynner med selvsensur. Adnan Hajizade, en av to bloggere som ble dømt til fengselsstraff i 2009, er blant dem som tror at en slik bestemmelse kan føre til begrensninger i ytringsfriheten. Men samtidig mener han at myndighetene neppe vil benytte seg av en slik bestemmelse fordi det vil innebære omkostninger for regimet, blant annet på grunn av store internasjonale protester. Det er lettere for regimet å arrestere folk de ikke liker på grunnlag av andre artikler i straffeloven, ifølge Hajizade. Han nevner

bestemmelser om ”hooliganisme”, besittelse av narkotika og unndragelse av militærtjeneste, paragrafer som allerede har vært brukt mot ungdomsaktivister (Abbasov 2011c).

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og politidepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Referanser

- Abbasov, I. (2011a, 12. mars). Azeri youth protest foiled. *Institute for War & Peace Reporting*. Tilgjengelig fra <http://iwpr.net/report-news/azeri-youth-protest-foiled-0> [lastet ned 6. juli 2011]
- Abbasov, I. (2011b, 19. mai). Azerbaijan: Anger at jailing of opposition activist. *Institute for War & Peace Reporting*. Tilgjengelig fra <http://iwpr.net/report-news/azerbaijan-anger-jailing-opposition-activist> [lastet ned 6. juli 2011]
- Abbasov, S. (2011c, 25. mai). Azerbaijan: Baku moving to restrict online free speech? *Eurasianet*. Tilgjengelig fra <http://www.eurasianet.org/node/63554> [lastet ned 30. juni 2011]
- Ahmedbeyli, S. (2011, 15. februar). Calls for release of Azeri Facebook activist. *Institute for War & Peace Reporting*. Tilgjengelig fra <http://iwpr.net/report-news/calls-release-azeri-facebook-activist> [lastet ned 6. juli 2011]
- Allnutt, L. (2010, 8. juli). Azerbaijan's donkey bloggers are just the beginning. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/content/Azerbaijans_Donkey_Bloggers_Are_Just_The_Beginning/2094553.html [lastet ned 5. juli 2011]
- Amnesty International (2011, 24. mai). *Join us and urge Azerbaijan to free Eynulla Fatullayev*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <http://blog.protectthehuman.com/free-eynulla-fatullayev/> [lastet ned 27. juni 2011]
- European Parliament (2011, 12. mai). *European Parliament resolution of 12 May 2011 on Azerbaijan*. Strasbourg: European Parliament. Tilgjengelig fra <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2011-0243+0+DOC+XML+V0//EN> [lastet ned 7. juli 2011]

Respons Aserbajdsjan: Internettaktivisme

- Freedom House (2010). *Freedom of the Press – Azerbaijan 2010*. Washington, D.C.: Freedom House. Tilgjengelig fra <http://freedomhouse.org/template.cfm?page=251&year=2010> [lastet ned 27. juni 2011]
- Freedom House (2011). *Freedom on the Net 2011. Azerbaijan*. Washington, D.C.: Freedom House. Tilgjengelig fra <http://www.freedomhouse.org/images/File/FotN/Azerbaijan2011.pdf> [lastet ned 27. juni 2011]
- Grono, M.F. (2011). *Nations in transit 2011. Azerbaijan*. Washington, D.C.: Freedom House. Tilgjengelig fra <http://www.freedomhouse.org/images/File/nit/2011/NIT-2011-Azerbaijan.pdf> [lastet ned 13. juli 2011]
- International Crisis Group (2010, 3. september). *Azerbaijan: Vulnerable stability*. Brussel: International Crisis Group. Tilgjengelig fra <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/caucasus/azerbaijan/207%20Azerbaijan%20-%20Vulnerable%20Stability.pdf> [lastet ned 7. juli 2011]
- Institute for Reporters' Freedom and Safety (2011, 18. april). *Joint statement of Institute for Reporters' Freedom and Safety and Democracy Monitor*. Baku: The Institute for Reporters' Freedom and Safety. Tilgjengelig fra <http://www.irfs.az/content/view/6294/28/lang.eng/> [lastet ned 11. juli 2011]
- Ismayilova, K. (2011a, 11. mars). Azerbaijan: Facebook protests result in arrests. *EurasiaNet.org*. Tilgjengelig fra <http://www.eurasianet.org/node/63057> [lastet ned 1. juli 2011]
- Ismayilova, K. (2011b, 15. mars). Azerbaijan: Facebook protesters have baku guessing. *EurasiaNet.org*. Tilgjengelig fra <http://www.eurasianet.org/node/63081> [lastet ned 1. juli 2011]
- Ismayilova, K. (2011c, 27. juni). Azerbaijani president's daughters tied to fast-rising telecoms firm. *RFE/RL* Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/content/azerbaijan_president_aliyev_daughters_tied_to_telecoms_firm/24248340.html [lastet ned 30. juni 2011]
- Jozwiak, R. (2011, 12. mai). European Parliament slams Azerbaijan on rights. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/content/european_parliament_azerbaijan_human_rights_press_freedom/24099582.html [lastet ned 23. juni 2011]
- Krikorian, O. (2011, 3. mars). Azerbaijan: As protests loom, Facebook is monitored. *Center for International Media Assistance*. Tilgjengelig fra <http://cima.ned.org/azerbaijan-protests-loom-facebook-monitored> [lastet ned 11. juli 2011]
- Lansberg-Rodriguez, D. (2011, 5. juni). Azerbaijan's Song Contest victory puts a president in the hot seat. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/content/azerbaijans_song_contest_victory_puts_a_president_in_the_hot_seat/24215936.html [lastet ned 23. juni 2011]
- Muradova, M. (2010, 13 mai). Azerbaijani government pondering ways to control the web. *Eurasianet*. Tilgjengelig fra <http://www.eurasianet.org/node/61060> [lastet ned 28. juni 2011]

Respons Aserbajdsjan: Internettaktivisme

- Novruzov, A. (2009, 19. november). How we used Facebook to try to free Azerbaijan's 'donkey bloggers'. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/content/How_We_Used_Facebook_To_Try_To_Free_Azerbaijans_Donkey_Bloggers/1882215.html [lastet ned 5. juli 2011]
- OpenNet Initiative (2010, 17. november). *Country Profiles Azerbaijan 2010*. Cambridge, Ma./Toronto: OpenNet Initiative. Tilgjengelig fra <http://opennet.net/research/profiles> [lastet ned 11. juli 2011]
- RFE/RL, dvs. Radio Free Europe/Radio Liberty (2010, 22. november). EU envoy welcomes bloggers' release in Azerbaijan. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra <http://www.rferl.org/content/article/2227370.html> [lastet ned 25. juni 2011]
- RFE/RL (2011a, 22. januar). Interview: 'Authoritarian governments have immensely benefited from the web,' author says. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/content/interview_morozov_internet_democracy_promotion/228410_5.html [lastet ned 12. juli 2011]
- RFE/RL (2011b, 7. mars). Azerbaijani activists under pressure ahead of protest day. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/content/azerbaijan_activist_prison/2330387.html [lastet ned 23. juni 2011]
- RFE/RL (2011c, 12. mars). Police disperse second day of antigovernment protests in Baku. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/content/second_day_of_protests_in_baku/2336082.html [lastet ned 23. juni 2011]
- RFE/RL (2011d, 5. april). Azerbaijani activists questioned, journalist "beaten" over protest. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/content/azerbaijan_activists_questioned_journalist_attacked/3547927.html [lastet ned 23. juni 2011]
- RFE/RL (2011e, 10. april). Azerbaijani activist's detention extended again. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/content/azerbaijan_activist_detention_hajiyev/3552516.html [lastet ned 23. juni 2011]
- RFE/RL (2011f, 4. mai). Azerbaijani opposition activist jailed on drug charge. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/content/azerbaijan_opposition_activist_jailed_for_drugs/24091666.html [lastet ned 23. juni 2011]
- RFE/RL (2011g, 25. mai). Amnesty launches campaign to free azerbaijani journalist; pro-regime youth fight back. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/content/amnesty_launches_campaign_to_free_imprisoned_azerbaijan_journalist_pro_regime_youth_fights_back/24196908.html [lastet ned 23. juni 2011]
- RFE/RL (2011h, 27. mai). Azerbaijan urged to free political prisoners ahead of Eurovision. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/content/azerbaijan_urged_to_free_political_prisoners_ahead_of_eurovision/24207455.html [lastet ned 23. juni 2011]

Respons Aserbajdsjan: Internettaktivism

- RFE/RL (2011i, 4. juni). Charges against Azerbaijani Facebook activist suspended. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/content/charges_against_azerbaijani_facebook_activist_suspended/24215210.html [lastet ned 23. juni 2011]
- Roberts, H. (2010, 17. november). Breaking internet censorship will take more than circumvention tools. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/content/Breaking_Internet_Censorship_Will_Take_More_Than_Circumvention_Tools/2222401.html [lastet ned 6. juli 2011]
- Today.Az (2010, 27. november). *Control over online news sources and Facebook-like websites in Azerbaijan?* Today.Az. Tilgjengelig fra <http://www.today.az/view.php?id=77287> [lastet ned 28. juni 2011]
- Zeynalov, E. (2008, april). *Growth and censorship of the Internet in Azerbaijan*. Baku: Civil Society Watch/CIVICUS. Tilgjengelig fra http://www.civicus.org/csw_files/ANALYSIS_AZERBAIJAN_No35.htm [lastet ned 11. juli 2011]
- U.S. Department of State (2011, 8. april). *2010 Human Rights Report: Azerbaijan*. Washington, D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2010/eur/154413.htm> [lastet ned 12. juli 2011]
- Utrikesdepartementet (2011). *Mänskliga rättigheter i Azerbajdzjan 2010*. Stockholm: Utrikesdepartementet. Tilgjengelig fra <http://www.manskligarattigheter.gov.se/php/rapporter/documents/Europa%20och%20Centralasien/Azerbajdzjan%2C%20MR-rapport%202010.doc> [lastet ned 12. juli 2011]

© Landinfo 2011

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.